

32320
GK-37

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü

- 2 Mayıs 2014

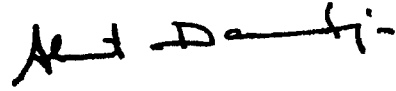
Sayı : 66625779-026.20-2013/1119147
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Ali
Özgündüz/7/32320

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31.10.2013 tarih ve 43452547-120.07-147447 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Ali Özgündüz'ün ilgide kayıtlı 7/32320 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek:1

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2013/1119147 sayılı yazının ekidir)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ ÖZGÜNDÜZ'ÜN YÖNELTTİĞİ
7/32320 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU:

12 Eylül 2013 tarihli ulusal bir gazetede, köşe yazarlarından biri “10 Yıllık Sır” başlığı ile bir yazı yayınlamıştır. Yazıya göre, 2 Nisan 2003 tarihinde dönemin Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanı Abdullah Gül ile ABD Dışışleri Bakanı Colin Powell arasında bir anlaşmaya varılmıştır. 10 yılı aşkın bir süredir açıklanmayan anlaşmaya dair geçtiğimiz yıllarda yayınlanan haberler ile 12 Eylül 2013 tarihli haberler örtüşmemektedir.

Dönemin Dışışleri Bakanı Abdullah Gül, ulusal gazetelerden birine 24 Mayıs 2003 tarihinde röportaj vermiş ve bu röportaj baş manşetten “Ortadoğu'daki tüm rejimler değişecek” biçiminde yayınlanmıştır. Röportajda dönemin Bakanı Abdullah Gül, “Onunla (Powell’ı kastederek) 2 sayfalık 9 maddelik bir plan üzerinde anlaştık. Ama ben her yaptığımı açıklayamam ki...” demiştir. Bu röportajdan yaklaşık 3 yıl sonra 14 Mart 2006'da yine dönemin Dışışleri Bakanı Abdullah Gül, başka bir ulusal gazete; “BOP (Büyük Ortadoğu Politikası) içinde ABD ile birlikte hareket ediyoruz. BOP, Türkiye'nin dış politika ilkelerine uygun. ABD ile hareket ediyoruz. Amacımız İslam ülkelerine özgürlük ve demokrasi getirmek.” sözlerini söylemiş ve bu sözler de baş manşetten yayınlanmıştır.

Anlaşma veya sözleşme olup olmadığı bilinmeyen; ama, bizzat dönemin Dışışleri Bakanı tarafından açıklanan bu belgeye dair 1982 Anayasası'nın 90. maddesine muhalefet olduğu iddiaları kamuoyunda tartışılmaktadır. Anayasa'nın 90. maddesinde; “Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak anlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan anlaşmalar, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu anlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

Milletlerarası bir anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluluğu yoktur; ancak, bu fıkra göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren anlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz.” hükmü yer almaktadır. Oysa yetkili makamca varlığı açıklanmasına rağmen, böyle bir anlaşma yayınlanmamıştır. Bu bağlamda:

1. Dönemin Dışışleri Bakanı Abdullah Gül tarafından bizzat açıklanan anlaşma, neden TBMM'ye getirilmemiştir ve/veya yayınlanmamıştır?
2. Bahsi geçen anlaşma neyle ilgilidir?
3. Anlaşmanın TBMM tarafından reddedilen tarihi 1 Mart Tezkeresi ile ilgisi var mıdır?

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2013/1119147 sayılı yazının ekidir)

4. Başta Suriye olmak üzere, Ortadoğu'da yaşanan karışıklıkların arkasında bu anlaşma mı vardır?

5. Anlaşma ile Büyük Ortadoğu Projesi'nin ilişkisi nedir?

6. Anlaşmaya dair Dışişleri Bakanlığı arşivinde ne gibi kayıtlar bulunmaktadır?

7. Anlaşmaya dair Genelkurmay Başkanlığı, Başbakanlık, istihbarat birimlerine ve/veya diğer resmi kurumlara herhangi bir bilgi verilmiş midir?

8. Önergeme ek olarak anlaşma metninin hem İngilizce hem de Türkçe metnlerinin orijinal kopyalarının tarafıma gönderilmesini talep etmekteyim.

CEVAP:

Sayın Cumhurbaşkanımızın Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunduğu sırada, 2 Nisan 2003 tarihinde ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell ile Ankara'da yapmış olduğu görüşmelerde, Irak Savaşı'nın hemen ertesinde ortaya çıkan durum hakkında iki Dışişleri Bakanı ve beraberindeki heyetlerle genel istişarelerde bulunmuş, ayrıca savaş şartları altında, Irak halkının insani ihtiyaçları, ABD kuvvetlerinin muharip amaçlı olmayan gereksinimleri, Irak'ın yeniden imarına Türkiye'nin ve Türk şirketlerinin katkısı ile tüm bu konularla ilgili lojistik hususlar ele alınmıştır. Bahsekonu görüşmeler hakkında her iki Dışişleri Bakanı düzenledikleri ortak basın toplantısında kapsamlı açıklamalarda bulunmuştur.

ABD tarafı Nota göndermek suretiyle ülkemizden kesinlikle muharip amaçlı olmayan lojistik ihtiyaçlarının neler olduğunu bildirmiş, buna cevaben Dışişleri Bakanlığımız tarafından gönderilen 7 Nisan 2003 tarihli Nota'da (12 Eylül 2013 tarihli basın haberine konu olan belge) Sayın Gül ve Powell Başkanlığındaki heyetler arasında yürütülen görüşmelerin ışığında ABD taleplerinden aşağıdaki üç unsurun kabul edildiği bildirilmiştir:

a) İncirlik Hava Üssü'ndeki hastanenin veya Diyarbakır'daki askeri hastane gibi Türk makamları tarafından belirlenecek diğer askeri hastanelerin Irak'ta yaralanan ABD'li personelin tedavisi için kullanılması;

b) Kuzey'den Keşif Operasyonu (Çekiç Güç) kapsamında Türkiye'de konuşlu bulunan bazı Arama ve Kurtarma unsurlarının Irak'ta yeniden konuşlandırılması;

c) Irak'ta bulunan ABD Kuvvetlerinin ve Irak halkının sivil nitelikteki ihtiyaçlarının karşılanması için Türkiye'den Irak'a bir ticari tedarik hattının oluşturulması;

Görüleceği üzere bahsekonu izinlerin hiçbirisi ABD muharip güçlerinin geçişiyle ilgili değildir. Ayrıca, Irak'a ülkemiz üzerinden sağlanacak insani amaçlı malzemenin geçişinin modaliteleri konusunda Genelkurmay Başkanlığımızca hazırlanan 17 maddeden oluşan "İlkeler Listesi" 7 Nisan 2003 tarihli Nota'nın ekinde ABD tarafına iletilmiştir. Türkiye'nin ticari ve siyasi

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2013/1119147 sayılı yazının ekidir)

ıkarlarını gözetecek Őekilde düzenlenen idari tasarrufların Yüce Meclisimizden yetki gerektirecek bir niteliği yoktur.

Diğer taraftan, bilahare çok Uluslu G'n hava unsurlarına sağlanan st uçuŐ izninin de, diğer birçok BM yesi ülkenin yapmış olduğu gibi, Güvenlik Konseyi'nin ilgili kararlarının uygulanması yükümlülüğü çerçevesinde, 20 Mart 2003 tarihli tezkereye istinaden verilmiş olduğu da kamuoyunca bilinmektedir.

Bu nedenle, söz konusu soru nergelerinde dönemin Dışışleri Bakanı Sayın Abdullah Gül ile ABD Dışışleri eski Bakanı Colin Powell arasında yapılan görüşmelerde gizli bir anlaşmaya varıldığına dair bazı basın-yayın organlarında yayınlanan haberler üzerinde yapılan speğlasyonlar tamamen gerçek dıŐıdır.

Öte yandan, Büyük Ortadoğu Projesi'nin (GeniŐ Orta Doğu ve Kuzey Afrika-GODKA) uzun zamandır herhangi bir fonksiyonu kalmamıŐtır. Esasen, Türkiye'nin bu konuya iliŐkin bir gizli gündemi veya pazarlığı da hiçbir zaman olmamıŐtır. Hiçbir Türkiye Cumhuriyeti Hkmetinin, bölge ülkelerinin toprak bütünlüklerine, sınırların deĐiŐmezliĐi ve egemenlik ilkelerine aykırı hareket etmesi, bu yönde olabilecek herhangi bir tasavvurun veya planın parçası olması düŐünülemez. İzlediğimiz dış politika, bu yönde olabilecek her türlü giriŐimin önünde bir set oluŐturacak nitelikte olduğu gibi, bölgesel barıŐ, istikrar ve güvenliğin de teminatıdır.

Bilvesile, dış politikamızı ilgilendiren kararların, köklü devlet ve demokrasi geleneğimize uygun biçimde, daima, ülke bütünlüğü ve ulusal birliğimizin korunması, refahın artırılması, bölgesel ve uluslararası barıŐa katkıda bulunulması çerçevesinde, ülkemizin çıkarları ve halkımızın yararı doğrultusunda ŐekillendirildiĐini, ulusal ve uluslararası hukuk ile teamüllere riayetle icra edildiğini, bu durumun, soru önergelerine konu dönemde izlenen politikalar için de tabiatıyla geçerli olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim.